

Asia: VN/14098/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjois-Savon hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunnon Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain, pelastustoimen järjestämisestä annetun lain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta.

Lausuntopyynnön mukaan esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia siltä osin, kun se koskee yksityisen palveluntuottajan alihankintaan liittyvää sääntelyä. Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan, että hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointivelvollisuutta koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin. Hyvinvointialueen investointisuunnitelman sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmien osalta järjestämislakeja muutettaisiin siten, että ministeriöt voisivat jättää osasuunnitelmat hyväksymättä myös sillä perusteella, että ne ovat ilmeisessä ristiriidassa hyvinvointialueiden tehtäviä koskevien valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Sosiaalihuoltolain oikaisuvaatimussääntelyyn ehdotetaan teknisluonteista muutosta. Sosiaalihuoltolain nojalla annettavan päätöksen oikaisuvaatimusmenettelyä koskevassa säännöksessä oleva virhe korjattaisiin siten, että myös sosiaalihuoltolain nojalla annettuihin päätöksiin tehdyt oikaisuvaatimukset tulisi aina käsitellä hyvinvointialueen toimielimessä.

Pohjois-Savon hyvinvointialue lausuu asiasta seuraavaa:

1. Alihankintaa koskevat muutokset

Hyvinvointialueelle palveluja tuottava yksityinen palveluntuottaja voi hankkia palveluja tuottaakseen omaa toimintaansa täydentäviä sosiaali- ja terveystieteiden palveluja sekä lisäksi hankkia omaa sote -

henkilöstöään täydentävää työvoimaa alihankkijalta. Yksityinen palveluntuottaja ei kuitenkaan voi hankkia kaikkea palvelutoimintaansa alihankkijalta toimien niin sanottuna kuoriorganisaationa, mitä on jatkossakin pidettävä tärkeänä edellytyksenä alihankinnan käyttöön.

Ehdotetussa muutoksessa alihankintaa ei sidottaisi täydentävään toimintaan tai prosenttiosuuksiin, vaan niiden sijaan edellytettäisiin, että alihankinta voisi koskea vain osaa ostopalvelusopimuksen mukaisista velvoitteista. Tämä on kannatettava muutosehdotus. Jos ostopalveluntuottajalla edellytetään jatkossakin olevan riittävästi omaa osaamista ja henkilöstöä sekä muut riittävät toimintaedellytykset - se pystyy ohjaamaan ja valvomaan alihankintaan kohdentuvaa toimintaansa pitkälti kuten omaa tuotantoaan.

Säännöksen esitetään koskevan sekä palvelujen että työvoiman alihankintaa, mikä on kannatettava linjaus.

Alihankinnan ketjutuksen kieltämisen keventäminen on kannatettavaa tietyissä rajatuissa tilanteissa. Varsinkin pienten yritysten ja yksittäisten ammatinharjoittajien edellytykset tarjota palveluita paranevat kiellon väljentämisessä, jolloin palvelun saanti helpottuisi esimerkiksi alihankkijana toimivan palveluntuottajan henkilön sairastumisen aikana, jos myös tämä alihankkija voisi hankkia palveluja alihankintana.

Näemme, että alihankinnan edellytyksiin liittyvät muutosesitykset eivät heikennä hyvinvointialueen mahdollisuuksia hallita ja ennakoida alihankkijoiden käyttöön liittyviä käytäntöjä. On tärkeää, että muutoksista huolimatta kokonaisvastuu koko palvelutuotantoketjusta on jatkossakin selkeästi hyvinvointialueen kanssa sopimuksen tehneellä palveluntuottajalla. Alihankinnan ketjutukseen liittyvillä muutosehdotuksilla on suotuisia vaikutusta erityisesti yksityisen palveluntuottajan alihankkijana toimivien yksittäisten yrittäjien tai muutoin pienehköjen yritysten toimintaedellytyksiin ja sitä kautta välillisesti myös hyvinvointialueen palvelujen saannin varmistamiseen. Toisaalta, henkilöstövuokrauksen alihankintojen ketjutus voi vaikeuttaa valvonnan toteuttamista käytännössä.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta ja arviointivelvollisuutta koskeva sääntely

Sosiaalihuollon osalta tiedon tuotto palvelutuotannosta on vielä kovin vähäistä ja ymmärrys uuden asiakastietojärjestelmän tiedon tuotannosta puuttuu. Seuranta- ja arviointivelvollisuudessa tulisi huomioida hyvinvointialueiden tietojärjestelmien kyvykyys tiedonmuodostukseen myös sosiaalihuollossa. Lisäksi tulee huomioida, että seuranta- ja arviointivelvoite lisää hallinnollista työtä, johon tulisi myös osoittaa määrärahoja.

3. Investoinnit

Pohjois-Savon hyvinvointialue kannattaa 26 § muuttamista esitettyssä muodossa. Vaikutuksiltaan laajakantoisten ja taloudellisesti merkittävien investointien tulee edistää sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavaa järjestämistä. Laajakantoisten ja taloudellisesti merkittävien investointien tulee olla yhdenmukaisia valtakunnallisten tavoitteiden kanssa.

4. Sosiaalihuoltolain oikaisuvaatimussääntelyn muutos

Pohjois-Savon hyvinvointialue kannattaa oikaisuvaatimusmenettelyn kirjaamista esitetyllä tavalla.

Hernelahti Miika
Pohjois-Savon hyvinvointialue